

Status
A-Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten
11 december 2018

Eindtermijn
n.v.t.

Onderwerp

Handelingskader vervreemding gesubsidieerde grond

Advies

1. Vast te stellen het Handelingskader vervreemding gesubsidieerde grond, inhoudende de voorwaarden en uitgangspunten waaronder de provincie gronden verwerft waarvoor (eerder) aankoopsubsidie is verleend, met als doel het ruilen van gronden tussen natuurbeheerders te faciliteren.
2. Te bepalen dat het Handelingskader vervreemding gesubsidieerde grond wordt gepubliceerd in het Provinciaal blad.
3. Vast te stellen de brief aan Provinciale Staten waarmee de Staten worden geïnformeerd over het Handelingskader vervreemding gesubsidieerde grond.
4. Mandaat te verlenen aan het afdelingshoofd Ontwikkeling en Grondzaken voor het aankopen van gesubsidieerde gronden overeenkomstig het Handelingskader vervreemding gesubsidieerde grond.
5. Vast te stellen de publiekssamenvatting over het Handelingskader vervreemding gesubsidieerde grond.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies

Bijlagen

- GS-brief aan PS - Handelingskader vervreemding gesubsidieerde grond
- Handelingskader vervreemding gesubsidieerde grond

1 Toelichting voor het College

Met de vaststelling van het Kaderbesluit Groen 2018 (juni 2018) hebben Provinciale Staten de gewijzigde realisatiestrategie voor het Natuurnetwerk Nederland (NNN) in Zuid-Holland vastgesteld. De realisatiestrategie is gericht op de versnelde realisatie van het NNN in Zuid-Holland. Hierbij wordt ten behoeve van de beheerefficiëncy gestreefd naar logische natuureenheden.

Momenteel is in een aantal situaties sprake van een versnipperd eigendom en beheer binnen het NNN. Dat is vanuit beheerefficiëncy niet wenselijk voor de terreinbeherende organisaties (TBO's). Daarnaast zorgt deze situatie er ook voor dat het realiseren van natuurdoelen door particulieren (zelfrealisatie) nu moeizaam tot stand komt. Door gronden te ruilen kunnen beide knelpunten opgelost worden. Zo kan de zelfrealisatie door particuliere grondeigenaren versneld worden.

In de huidige situatie is het ruilen van gronden echter een ingewikkelde aangelegenheid. Het gaat namelijk om gronden die in het verleden via een aankoopsubsidie door TBO's verworven zijn. Aan deze aankoopsubsidie zijn destijds voorwaarden verbonden. De belangrijkste voorwaarden zijn dat de subsidieontvanger bij vervreemding van de grond (bijvoorbeeld via een grondruil) toestemming moet hebben van Gedeputeerde Staten en de verleende subsidie of het gehele verkoopbedrag moet terugbetalen.

Het gaat hierbij om diverse regelingen met steeds wisselende subsidiebepalingen. De oudste subsidieregeling dateert uit de jaren zeventig (Subsidieregeling Aankoop Natuurterreinen Zuid-Holland). Het in de (papier)archieven achterhalen van de (soms decennia oude) subsidiebeschikkingen, het vaststellen van het exacte subsidiebedrag per perceel en het vaststellen van de wijze van financiering (Rijk, provincie of beide) is niet onmogelijk, maar wel arbeidsintensief en brengt hoge administratieve lasten met zich mee. Dit ingewikkelde en arbeidsintensieve traject is voor de betreffende partijen een dermate grote blokkade dat grondruilen nu niet tot stand komen.

Al met al komt de motor voor de door alle betrokken partijen gewenste grondruil nu niet op gang, waardoor de gewenste versnelling van de realisatie van de provinciale doelen op het gebied van NNN, weidevogels/iconsoorten en kosteneffectief beheer belemmerd worden.

Om deze impasse te doorbreken is een *Handelingskader vervreemding gesubsidieerde grond* opgesteld. Dit handelingskader maakt het ruilen van grond simpel en snel uitvoerbaar door middel van de volgende principes:

1. Provincie Zuid-Holland faciliteert het ruilen van gronden ten behoeve van de realisatie van de natuurdoelen.
2. Gesubsidieerde grond wordt op basis van hectare-voor-hectare geruild, in plaats van via een financiële taxatie. Grond wordt hierbij 'om niet' door de provincie aangekocht en een zelfde areaal wordt door de provincie 'om niet' verkocht aan de TBO.
3. Bij het besluit tot aankoop van gesubsidieerde grond verleent de provincie gelijktijdig 'onthefing' van de oude subsidievoorwaarden; de TBO hoeft dus geen

- subsidie/verkoopbedrag terug te betalen.
4. Bij de verkoop van grond door de provincie aan de TBO wordt een antispeculatie- en meerwaardeclausule in de verkoopovereenkomst opgenomen. Op deze wijze zijn voor de TBO de voorwaarden met betrekking tot de verkochte en gekochte gronden gelijk.
 5. Met de TBO wordt op voorhand afgesproken dat het ruilen per saldo op nul uitkomt. De provincie houdt hiervoor een boekhouding bij. Deze 'hectarebalans' is meerjarig en wordt na realisatie van het NNN, uiterlijk in 2027, afgesloten. Een eventueel overschot wordt afgerekend op basis van de getaxeerde marktconforme natuurwaarde.
 6. Wanneer het gronden betreft in het werkgebied van de Stuurgroep Krimpenerwaard of de Stuurgroep Gouwe Wiericke, dan wordt voorafgaand aan de grondruil advies gevraagd aan de betreffende stuurgroep.
 7. De door de provincie gekochte gesubsidieerde gronden komen beschikbaar voor zelfrealisatie. Hiervoor gelden de huidige regels conform de Nota Grondbeleid.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 0
Programma	: Programma 1 – Groen Waterrijk en Schoon
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's.

Gelet op de aanzienlijke grondportefeuille van de provincie binnen en buiten het NNN maakt ruiling met provinciale gronden deel uit van de realisatiestrategie NNN zoals in 2018 vastgesteld door PS. Additionele kosten (bv. notariskosten) als gevolg van toepassing van het Handelingskader zijn nihil en passen binnen de Businesscase NNN.

Na afsluiting van de boekhouding in uiterlijk 2027 vindt financiële afrekening plaats van de hectarebalans.

Juridisch kader

Zoals hiervoor is aangegeven, moet de terreinbeheerder die gesubsidieerde grond wil vervreemden de subsidie of verkoopsom terugbetalen aan de provincie. Dit geldt ook voor gronden waarvoor door het Rijk subsidie is verstrekt, omdat Gedeputeerde Staten volgens de Bestuursovereenkomst Investeringsbudget Landelijk Gebied 2007-2013 tussen Rijk en provincie Zuid-Holland (d.d. 18 december 2006) de verplichtingen die door het Rijk zijn aangegaan voor 1 januari 2007 heeft overgenomen.

In de overeenkomst tot aankoop van gesubsidieerde grond zal worden vastgelegd dat Gedeputeerde Staten instemmen met de verkoop en dat de TBO de voor deze grond ontvangen subsidie niet hoeft terug te betalen. Ingeval van verkoop van door de provincie aangekochte grond aan de TBO wordt ten laste van de grond een kwalitatieve verplichting opgelegd om de natuurdoelen te borgen. Tevens wordt met een antispeculatiebeding en een meerwaardeclausule voor onbepaalde tijd geregeld dat bij eventuele toekomstige verkoop van de 'om niet' verkregen grond de volledige verkoopopbrengst teruggaat naar de provincie. Hiermee wordt economisch voordeel (wat aanleiding zou kunnen geven voor ongeoorloofde staatssteun) voorkomen. Op

deze wijze verhuist de doelstelling van de destijds opgelegde subsidieverplichting tot terugbetaling bij grondverkoop (namelijk het voorkomen van economisch voordeel) als het ware mee naar de nieuwe grond.

Het uitgangspunt is dat hectares tegen gelijke hectares worden geruild. Dit zal natuurlijk nooit helemaal gelijk zijn. Er wordt een boekhouding opgezet waarin per terreinbeheerder het aantal verkochte en aangekochte hectares wordt bijgehouden. Indien na realisatie van het NNN blijkt dat een TBO meer hectares heeft gekregen dan verkocht, dan zal voor het meerdere nog een getaxeerde marktconforme prijs in rekening worden gebracht. Op deze wijze wordt eveneens economisch voordeel en daarmee ongeoorloofde staatssteun voorkomen.

Het Handelingskader vervreemding gesubsidieerde grond past binnen de Nota Grondbeleid 2018-2021 en is hier een uitwerking van. Daarmee voldoet het Handelingskader vervreemding gesubsidieerde grond aan de Europeesrechtelijke eisen die worden gesteld aan de verkoop van grond door overheden.

Na vaststelling van het Handelingskader vervreemding gesubsidieerde grond door GS zal het eind 2018 worden gepubliceerd in het Provinciaal Blad.

2 Proces

Op 29 november 2018 is het conceptbesluit besproken met de maatschappelijke organisaties op het gebied van natuur, recreatie en landbouw (het zogeheten Groene Partners-overleg); deze zijn akkoord. Na publicatie in het Provinciaal Blad treedt het Handelingskader in werking en kan het betreffende afdelingshoofd gemandateerd toestemming verlenen voor vervreemding van gesubsidieerde grond.

3 Communicatiestrategie

De Groene Partners, de Stuurgroep Krimpenerwaard en de Stuurgroep Gouwe Wiericke worden op ambtelijk niveau geïnformeerd over het besluit.